

Tale. Byen har naturligvis endnu været for liden til at have sit By-thing (Mót), og noget saadant kan først paavises lang Tid senere, men ogsaa da vistnok efter engelsk Mønster. Snarere kunde man tænke paa en Institution som den senere Gjældkere (Byfoged), da Grundskat jo forudsætter en, der indkrævede denne; men dette Hverv kan være lagt i en kongelig Aarmands Haand. Overhovedet synes den kommunale Udvikling i Nidaros i lang Tid at have været ringe, og det hænger vel sammen med, at den først var en kongelig By og siden kom i lignende Afhængighed af Erkebiskopen.

Aabenbart er Anlægget af Nidaros en stor Tanke: den er planlagt som Righovedstad, som Orlogshavn og som Hovedsædet for den nye Kirke, og om den ikke i alt har svaret til Stifterens Tanke, maa den dog i en af disse Retninger siges at have overgaaet hans dristigste Forventninger.

11 Jan. 1897.

EN KRØNIKE

OM

ERKEBISKOPPERNE I NIDAROS

AF

DR. LUDVIG DAAE.

Domcapitlets Sigil ca. 1260.

Forord.

For det Emne, som jeg her efter Opfordring har søgt at behandle, har jeg længe varmt interesseret mig, og det foreliggende Arbeide har været mig en kjær Syssel. Det har imidlertid været forbundet med visse Vanskeligheder. For det første er det ikke ganske let at finde den rette Grændse mellem en hel Kirkeprovids's og dens Erkebiskopers og disses Diöceses Historie. Og for det andet skulde mit Arbeide være en Deel af et af forskjellige Forfatteres Bidrag bestaaende Festskrift. Jeg fik altsaa ikke frie Hænder med Hensyn til Omfanget, men var indskrænket til et paa Forhaand omtrentlig bestemt Arketal. En Følge heraf er det bl. A. blevet, at den sidste norske Erkebiskops høist interessante Historie, til hvilken Kilderne flyde rigeligst, og hvor Fremstillingen altsaa kunde være bleven fyldigst og livligst, alene har kunnet gives i et forholdsvis kortfattet Uddrag. Jeg nærer imidlertid det Haab i en nær Fremtid at kunne skrive Olaf Engelbrektssøns Historie i størst mulig Fuldstændighed, enten som Monographi eller paa anden Maade.

St. Olafs Helgendyrkelse har kun fundet en kortere Omtale, da jeg her kan henvise til den udførlige Behandling den har fundet i mit Skrift „Norges Helgener“.

Som bekjendt er Undersøgelsen af det pavelige Archiv, hvorfra Munch medbragte en rig, men ufuldstændig Høst, netop i den sidste Tid bleven gjenop-

taget og det fra alle tre nordiske Broderriger paa en Gang. Prof. G. Storm har i 1895—96 fra norsk Side gjort Begyndelsen og er siden bleven afløst af Universitetsstipendiat A. Bugge. Som man vil see, skylder mit Arbeide min Collega Prof. Storms Afskrifter (nu i Kildeskriftsfondets Archiv) mange interessante Enkeltheder, som jeg yderst nødig vilde have savnet.

For en Menneskealder siden (1863) udgav jeg et Begynderarbeide: „Thronhjems Stifts geistlige Historie efter Reformationen“, der i sin Tid modtoges med Velvilje, og som maaske kunde have en Smule Betydning derved, at det var det første Bidrag til Norges lutherske Kirkehistorie, der hvilede paa Studier i de kjøbenhavnske Archiver og Haandskriftsamlinger. Nu har jeg, hvad jeg da mindst drømte om, kunnet behandle ogsaa Stiftets Middelalder, og der foreligger altsaa fra min Haand Bidrag til dettes geistlige Historie gennem omtrent syv Aarhundreder.

Til sidst maa jeg udtale min Tak til min Ven Overlærer K. Rygh for en ligesaa trofast som kyndig Bistand under Correcturen.

Elvestrøm i Vestre Aker, 18 Mai 1897.

L. Daae.

I.

INDLEDNING. ERKESÆDETS OPRETTELSE.

Den norske Kirke blev, som bekjendt, selvstændig Kirkeprovinds i 1152. Tidligere havde Norge, skjønt dets Kirke nærmest kan kaldes en Datter af den engelske, længe været henregnet under den store Kirkeprovinds Hamburg—Bremen, til hvilken Olaf den Hellige, den engelske Kong Knuts Fiende, bestemt havde sluttet sig. Derpaa havde de tre nordiske Lande i 1103 faaet en fælles Erkebiskop i Lund. Ingen af disse fremmede Metropolitaner, hverken de tyske eller de danske, havde nogensinde besøgt vort Land, skjønt den myndige Adalbert, Harald Haardraades Samtidige, virkelig havde tænkt derpaa. Overhoved havde den norske Kirke, grundlagt og beskyttet af Rigets Konger, udviklet sig temmelig selvstændigt, dens Lovgivning var en Del af de almindelige Landslove, og den canoniske Ret havde ikke fundet Indgang. Til direkte Forbindelser mellem den norske Kirke og Pavemagten, der ikke havde havt nogen Andel i Nordmændenes Omvendelse til Christendommen, kjendes kun svage Spor. Man har dog et Brev fra Gregor VII til Kong Olaf Kyrre, i hvilket Paven foreslaar at sende unge Nordmænd til Rom for der at oplæres til Geistlige, men at saadant virkelig er skeet, er neppe meget rimeligt.

Efterhaanden vare Forholdene i det store taget blevne ordnede omtrent paa følgende Maade. Biskopperne, der oprindeligt havde været Missionsbisper eller Hirdbisper, havde efterhaanden faaet en mere bestemt Virkekreds. Tre faste Bispesæder var allerede fremstaaede inden Udgangen af det ellefte Aarhundrede, Nidaros for Frostathingslagen, Selje (Bergen) for Gulathingslagen og Oslo for Viken og Oplandene. I